

Ingenieurs aan de

In het huidige College van Bestuur van de K.U.Leuven zetelen een bio-ingenieur (prof. Peter Marynen als vicerector Onderzoeksbeleid) en vier burgerlijk ingenieurs: de professoren Tine Baelmans (vicerector Studentenbeleid), Koenraad Debackere (algemeen beheerder), Bart De Moor (vicerector International beleid) en Karen Maex (vicerector Wetenschap & Technologie). Zoiets is bij ons weten nog nooit het geval geweest. Professor Bart De Moor heeft vele jaren gewerkt op ministeriële kabinetten en kan bogen op heel wat ervaring in de politiek. Wij maakten met hem een afspraak, uiteraard om te vernemen hoe hij het internationale beleid van de K.U.Leuven wenst te oriënteren, maar ook om te horen wat hij denkt over de rol van de ingenieur op beleidsniveau.

Professor de Moor, waarom heeft de K.U.Leuven een internationaal beleid nodig?

"The world is flat", zegt Friedman in de titel van zijn bestseller over de globalisatie. Deze metafoer moet ons de wereld doen zien als een neutraal speelveld, waarop alle wereldburgers met gelijke kansen kunnen meedingen. De crisis van General Motors maakt het andermaal pijnlijk duidelijk: wij zijn een speelbal in het internationale spel. In mijn interview met Campuskrant heb ik het als volgt verwoord: "Vlaanderen heeft een enorm buitenland".

Ik vind daarom dat u de verkeerde vraag stelt: niet waarom, wel hoe voeren we een internationaal beleid? Dit is de eerste keer dat internationalisering een eigen vicerector krijgt aan de K.U.Leuven. Na mijn benoeming heb ik gevraagd naar het strategisch plan van onze universiteit in verband met internationalisering. Bleek dat zoiets niet bestond ... Dat wordt dus mijn eerste opdracht. Daarmee wil ik natuurlijk niet gezegd hebben dat er binnen onze universiteit niets gebeurt op internationaal gebied! In heel wat faculteiten is de internationalisering al een feit. Vooral de bio-ingenieurs doen het goed: daar worden zelfs een groot aantal afstudeerwerken en/of stages in het buitenland uitgevoerd. Aan de basis gebeurt hier al heel wat: vanuit het centrale niveau moeten we nu deze inspanningen vooral faciliteren.

Eerst wil ik dan ook goed luisteren naar de faculteiten. We stellen nu een knelpuntennota op. Heel wat zaken lopen immers stroef: er is de problematiek van de visa - daar hoop ik via mijn contacten in de politiek snel beterschap in te kunnen brengen. Er is een capaciteitsprobleem voor huisvesting hier in Leuven. We hebben goede selectieprocedures nodig voor buitenlandse studenten (andere universiteiten - en bij ons ook IMEC - gaan in het buitenland kandidaten selecteren). Ook in de omgekeerde richting kan het beter: bij onze Vlaamse studenten is er te weinig interesse voor het Erasmusprogramma ...

Wij staan nog zeer ver van een volledige internationalisering van onze instroom.

Een laatste voorbeeld nog: onlangs kwam vanuit een Indische universiteit de vraag naar ons jaarverslag, een element bij de beoordeling van onze universiteit. Jaarlijks stellen wij een jaarverslag op, een zeer lijvig dossier in het Nederlands dat aan de Vlaamse minister wordt overgemaakt. Maar wij beschikken niet over een overzichtelijk document dat voor buitenstaanders verstaanbaar is en een idee geeft van de middelen waarover wij jaarlijks beschikken.

Eens we alle knelpunten in kaart gebracht hebben, komt een strategische nota en moeten we ons bezinnen over de implementatie ervan. Daarbij hoort een landenstrategie: we moeten durven prioriteiten stellen, vastleggen uit welke landen we meer studenten willen aantrekken.

Hoe past ontwikkelingssamenwerking in deze visie?

Ook hier is een landenstrategie nodig: er zijn grote verschillen tussen de landen waarmee we samenwerken. Eerst en vooral zijn er wat ik bijna "de hopeloze landen" zou willen noemen: geen politieke stabiliteit, vluchtelingenproblematiek, noem maar op. Daar is vooral humanitaire hulp op haar plaats. Dan heb je landen waar wel politieke stabiliteit heerst en die een goede voedingsbodem vormen voor ontwikkeling. Hier kunnen we ons onderzoek definiëren als 'research for development'. Op de derde plaats zie ik "landen in transitie", zoals Ecuador en Vietnam, waar wij kunnen bijdragen tot

de "academisering" van de universiteiten. Ten slotte heb je de BRIC-landen (Brazilië, Rusland, India, China, nvdr.), waar je moeilijk nog over ontwikkelingshulp kunt spreken; deze landen zijn echte partners. Wij kunnen met Chinese universiteiten bijvoorbeeld samenwerken uitgaande van onze ervaring op het gebied van technologieoverdracht.

Ik betreur dat onze jongere collega's zo weinig interesse hebben in ontwikkelingssamenwerking. Er is nochtans heel wat mogelijk: ik denk aan "professoren zonder grenzen", aan het aanbieden van "summer courses", ...

Terugkerend tot het bredere onderwerp van de internationalisering wil ik nog enkele andere facetten belichten. Zo moeten we onze geografische positie uitspelen, de nabijheid van Brussel, Europese hoofdstad, de driehoek Aken-Eindhoven-Leuven ... We zijn lid van verschillende universitaire netwerken (EUA, LERU, Coimbra, CESAER, CLUSTER, ...): dit moeten we valoriseren, onze collega's moeten er een veel actievere rol in spelen. Als ingenieursfaculteit hebben we wel het probleem dat we een klein deel uitmaken van een volledige universiteit, terwijl onze partners meestal technische universiteiten zijn, die autonoom kunnen ageren. Maar die volledige universiteit kan ook een troef betekenen: dit vergemakkelijkt samenwerkingsverbanden rond multidisciplinaire thema's zoals gezondheidszorg, energie ...

We moeten ook komen tot een betere kwantificatie van onze inspanningen op het gebied van internationalisering: rankings gebruiken om geschikte internationale partners te identificeren; de capaciteit om internationale netwerken op te zetten belonen.

Wat de omgekeerde richting betreft; om de Vlaamse doelstelling (20% van onze jongeren moet ten minste 1 jaar buitenland-ervaring hebben in 2020) te halen zullen we meer creativiteit aan de dag moeten leggen. Waarom voor ingenieurs niet starten met meer stages in een internationale omgeving, zoals een Belgische ambassade in het buitenland of een project rond microfinanciering?

Nu we het dan toch over ingenieurs hebben: welke is volgens u de meerwaarde die ingenieurs kunnen bieden, zowel in het bestuur van onze universiteit als in de brede politiek?

Ik moet u nu spijtig genoeg in telegramstijl antwoorden. Het is geen toeval dat zo veel ingenieurs in beleidsposities komen. Ik zie hiervoor verschillende redenen:

- de ingenieursaanpak: resultaatgedreven en efficiënt
- geen schrik voor cijfers: instrumenten ontwikkelen om vooruitgang te kunnen meten
- operationeel denken, budgetten opstellen en actieplannen uitvoeren

Ik zie ook enkele schaduwzijden:

- de subtiliteit van de communicatie: ingenieurs zijn soms te direct, te "eerlijk"
- in de politiek is het moeilijk om als ingenieur een terugvalpositie te vinden, wanneer het (verkozen) mandaat ten einde komt

Toch zijn ingenieurs absoluut noodzakelijk in de politiek. Technologie speelt een belangrijke rol. Het recente debat rond de "Lange Wapper" illustreert dit. Er is veel meer overleg nodig tussen wetenschappers, ingenieurs, politici en filosofen. Een mooi voorbeeld hiervan: de cursus "Physics for Future Presidents" die nu al enkele jaren gedoceerd wordt aan de Berkeley universiteit ...

Het gesprek wordt nu snel afgerond: de vicerector moet dringend naar zijn volgende afspraak, een les aan de K.U.Leuven door de Amerikaanse ambassadeur.

Yves Willems